

Número 1765. Del 23 al 29 de desembre del 2005. Any XL. 0,20 €

ONZE CONTES NADALENCs. Us oferim onze relats nadalencs escrits pels col·laboradors habituals de Presència. / 2 a 20

CZAREK SOKOLOWSKI / AP

CRISTOVAM BUARQUE / 24 • L'ANDORRA DEL FOTÒGRAF ALSINA / 29 • BOHÈMIA DEL SUD / 34 • LLIBRES PER ALS MÉS PETITS / 36 • ON ANEM? / 43

PUBLICIT

[HIPOTEQUES](#) /
 [COMPRAVENDA](#) /
 [REUNIFICACIÓ DE DEUTES](#) /
 [INVERSIÓ](#)

truca'ns 902 01 04 01

 Finanfacil
www.finanfacil.com

Onze contes de Nadal

UN REGAL LITERARI. Us oferim onze contes nadalencs escrits pels col·laboradors habituals de Presència i il·lustrats pels fotògrafs de la revista.

MIQUEL RIERA

● Nadal és temps de regals. I a Presència ens hem volgut afegir a la tradició fent-vos un present literari: onze contes escrits per onze autors de prestigi, col·laboradors habituals de la revista. Els hem demanat que ens oferissin narracions a propòsit de les festes nadalencs, això sí, amb tota la llibertat de creació. El resultat ha estat divers, com no podia ser d'una altra manera, però estem segurs que atraurà la vostra atenció, sobretot aquests dies en què molts lectors fan vacances i tenen, per tant, més temps per dedicar-lo a la lectura. A disfrutar, doncs, d'allò que us ofereixen Antoni Dalmases, Ponç Puigdevall, Miquel Pairoli, Xavier Cortadellas, Vicenç Pagès, Emili Teixidor, Albert Villaró, Melcior Comes, Pau Ribera, Andreu Carranza i Josep Maria Fonalleras. En aquesta ocasió, de les il·lustracions se n'han encarregat els fotògrafs habituals de la revista, els quals, després de llegir-se els contes, ens han ofert el seu particular punt de vista sobre les històries que s'hi expliquen. Gaudiu-ne.

Antoni Dalmases

Sabadell (1953). Autor de novel·les i contes per a totes les edats. Ha guanyat, entre altres premis, l'Andròmina, el Vayreda, el Sant Joan i, aquest any, el Gran Angular amb la novel·la juvenil *Jo, el desconegut*

Un home de bona voluntat

Sempre m'havien agradat, les festes de Nadal. Fins ara, que he descobert que són una mentida cruel. No és veritat que siguin «festes d'alegria» i encara és menys cert allò de «pau a la terra als homes de bona voluntat». I ho dic jo, que si alguna cosa tinc és *bona voluntat*. Va ser precisament l'excés de *bona voluntat* el que va perdre'm. I si sento que algú en parla com a «dies de la innocent il·lusió infantil», encara faré un disbarat.

El desastre va posar-se en marxa durant el sopar de Nadal amb els companys/nyes de feina del dia 22. Havent begut força xampany i a la tercera ronda dels licors, un caos de converses creuades va portar-me la proposta. Deien que el delegat no tenia manera de trobar ningú que volgués fer de Pare Noel per dur els regals als seus néts al dinar familiar del dia de Nadal. No en vaig fer cas, però al cap d'un moment, la Clàudia, una rosseta de morrets molsuts de Recursos Humans, va disparar-me l'alerta temptadora: «Si jo fos un home, potser ho faria, perquè està buscant algú per posar-lo de cap del Departament d'Obres, i aquesta pot ser una bona manera de guanyar-se l'ascens...» Vaig estar a punt de dir-li que ella era ideal, amb la seva cabellera rossa rinxolada, per fer la comèdia, però em vaig aturar en sec: era a mi, a qui convenia ser cap del Departament d'Obres! Fou llavors que la maleïda *bona voluntat* em traí. Vaig cridar l'atenció del delegat i vaig dir-li: «Home... Si vol, jo puc fer de Pare Noel...» El Blai, la Dalmau i el Calvo reien sorpresos i cridaven a cor: «L'Artur és l'home perfecte!» Durant un segon vaig pensar que si aquells reien tant era que l'havia espifiada, però ja no vaig poder rectificar, perquè el delegat em va abraçar amb un crit de goig: «I tant! Vostè serà el Pare Noel perfecte!» I aquí va començar la meva desgràcia, tot i que jo vaig creure, il·lús!, que començava la meva carrera ascendent en l'administració.

«Resoldrem els detalls demà al meu despatx!», s'acomiadava el delegat, ja al carrer, quan uns quants decidien anar a fer l'última copa a una discoteca. Jo, excitat pel futur que se m'obria al davant, frisava per tornar a casa, però l'Assumpta ja dormia i no vaig poder-li dir res fins l'endemà. I llavors, en explicar-li què havia de fer per iniciar la meva carrera en l'administració «i qui sap si en la política, nena, que si em demana d'afiliar-me al partit, ho faré, és clar, perquè em sembla que no trigarà a fer el salt per ocupar un càrrec a prop de la consellera!», va fer cara d'incrèdula. Ella, que sempre m'ha semblat una ànima de càntir –bona mestra, però ànima de càntir–, resulta que amagava rere les seves pors una visió profètica, que ara entenc, però ja és massa tard.

«Vols dir que és tan fàcil?», va començar dient. «Em pensava que havies de fer algun mèrit professional, per ascendir en l'administració». Anava a respondre-li que ella no en tenia ni idea, de com funciona el món més enllà de les

parets d'una aula, però no vaig poder, perquè va metrallar-me amb pegues familiars, del tipus: «I ens deixaràs plantats a mig dinar per anar a disfressar-te i fer de Pare Noel?», «I sortiràs vestit de Pare Noel de casa? Ja veurem què diu el meu pare, que és tan seriós...» No va parar de burxar-me, i va acabar per treure'm de polleguera amb un comentari punyent: «I tu què hi pintes, en les obres de les escoles? Tu ets pedagog, en tot cas mestre... Si no hi entens, de totxos!» Sempre he sabut que l'Assumpta no comprèn que deixés les classes i la direcció de l'IES per fer carrera a l'administració, per això li vaig etzibar als nassos: «Vés-te empastifant de guix tu, que sí que hi entens de *totxos* i no tens ambició!» I vaig marxar donant un cop de porta.

En la trobada que vam tenir al despatx amb el delegat –«digue'm Francesc, home!»–, m'obria la confiança en el

futur –de seguida ens vam posar d'acord: jo m'aniria a buscar una disfressa i el dia 25, a les cinc de la tarda, ell m'obriria la porta de casa seva per fer veure que havia entrat de manera màgica i em donaria el sac amb els regals de la família, que ja tindria a punt i amb el nom posat. Jo només havia de fer allò de «Ho! Ho! Ho!», asseure'm al costat de l'arbre, posar-me a repartir i marxar. «Res, tot plegat, vint minuts o mitja hora», em prometia. El pla, doncs, era senzill: tenia a tocar el meu futur càrrec. Durant els dos dies següents, el delegat –el Francesc, vaja– es mostrava tan sol·lícit i deferent amb mi, que fins i tot va fer que l'acompanyés a un festival de final de curs a l'IES Tallafarro, on els mecànics i els guixaires de primer curs oferien un festival d'havaneres i nadales *funky*, que va estar prou bé. Jo ja em veia amb el nomenament a la butxaca, convertit en el seu home de confiança. I el dia 24 me'n vaig anar cap a casa a aguantar el mal humor de l'Assumpta, que havia anat creixent dia a dia, però amb el recordatori d'«el 25 a les 5» que ens havíem donat amb el Francesc en desitjar-nos bon Nadal.

Vaig haver-me de discutir tota la tarda amb l'Assumpta i els nanos. I encara, el mateix dia de Nadal al migdia, amb els sogres, que no volien entendre que hagués de marxar. «En parlarem quan cobri la primera nòmina de cap del

Departament d'Obres, eh?», vaig desafiar el sogre, que deia que trobava que «ja ets massa gran, per anar a fer el burro d'aquesta manera», mentre els nens ploriquejaven i es negaven a dir el vers si «el pare se'n va a jugar als Pare Noels». La cosa es va anar complicant fins que l'Assumpta digué, bramant, que «si te'n vas a fer el ximple, no cal que tornis!». Vaig pensar que ja li passaria, és clar. I, sense escoltar queixes ni amenaces, em vaig ficar al cotxe amb la barba postissa, la gorra i tot l'equipatge, disposat a complir el meu deure.

El Francesc m'esperava a l'entrada de la casa magnífica. Es veia, que un delegat cobra una pasta. «Sigues discret», deia, mostrant-me dos gossos que enllà del jardí s'havien posat drets en veure un estrany. «Bonny! Clyde!

«Vaig estar a punt de dir-li que ella era ideal, amb la seva cabellera rossa rinxolada, per fer la comèdia, però em vaig aturar en sec: era a mi, a qui convenia ser cap del Departament d'Obres! Fou llavors que la maleïda 'bona voluntat' em traí. Vaig cridar l'atenció del delegat i vaig dir-li: 'Home... Si vol, jo puc fer de Pare Noel...'»

«No em quedà més remei que sortir corrent cap al carrer on, per desgràcia, m'esperaven els dos gossots del mal llamp per clavar-me dentades a cor què vols, que sort que la disfressa anava protegida i engreixada, però la van deixar feta una pelleringa.» / JOAQUIM PUIG

—apagava la veu per donar ordres—: Quiets!» Vam entrar, vaig agafar el sac, em va preguntar: «Preparat?» i tot seguit va deixar anar un crit: «Mireu qui ha vingut!», i m'obria una porta decorada amb boletes i llargs, darrere la qual vaig endevinar que hi havia el menjador amb la família reunida. En deixar anar el «Ho! Ho! Ho!» de rigor, els grans van aplaudir i dos nanos d'uns dotze o tretze anys van mirar-me incrèduls. Em van assenyalar un sofà al costat de l'arbre, m'hi vaig asseure i vaig començar a repartir els regals, cridant els noms que duien escrits.

Tot va anar bé mentre els grans feien la comèdia de l'alegria i les sorpreses que desembolicaven. Els dos nanos em miraven amb desconfiança, fins que els va tocar. «Joel! Ermengol!», vaig cridar, fent molt teatre.

Vaig donar-los un paquet. Només de desembolicar-lo, un va deixar anar una pregunta que em corglaça: «Què és, aquesta merdeta?», mentre l'altre se'm plantava al davant i amb un posat pinxo bramava: «Aquest Pare Noel és imbècil! A qui se li acut, regalar un telèfon mòbil passat de moda sense càmera?» I agafava el regal i me'l tirava a la cara. «Nosaltres vam demanar una moto de debò, i no aquest trasto!» Em vaig posar dret i vaig veure que els grans, pares i avis dels *angelets*, reien i deien: «Ai, criatures! Els Reis?» El Francesc, en comptes de consolar-me per la patacada que havia rebut, em deia: «Ja se sap, oi, els nanos... Dóna'ls els altres regals, ara...» Però a mesura que anava traient paquets del sac, els dos marrecs me'ls anaven tirant pels morros, insultant-me: «Estúpid Pare

Noel!», «mamarratxo!», «pallasso!». I fou llavors que vaig cagar-la. Empipat i oblidant la meua carrera, em vaig posar dret, renegant contra els dos nanos, que es dedicaven a apedregar-me amb tot el que arplegaven sense que els seus pares moguessin un dit, que només els deien: «Va, vinga, prou...», però em reptaven a mi: «Figueres, aquest llenguatge!!» Allò, per insòlit, augmentà el meu empenyament. Potser ho va fer que vaig recordar de sobte els meus temps de profa a l'institut, però no se m'acudí res més que arrancar-me la barba d'una manotada, treure'm la gorra i engegar-los a pastar fang a tots. «La mare que us va...!», recordo haver cridat. I llavors, el Francesc, un dels gendres i les dues filles, van començar a escridassar-me i es van afegir a les garrotades de les criatures, amb més fúria i mala fe. No em quedà més remei que sortir corrent cap al carrer on, per desgràcia, m'esperaven els dos gossots del mal llamp per clavar-me dentades a cor què vols, que sort que la disfressa anava protegida i engreixada, però la van deixar feta una pelleringa i l'hauré de pagar jo, és clar, perquè està inservible.

Esbufegant, adolorit i nerviós, vaig engegar el cotxe. Conduïa amb la suor i les llàgrimes caient-me galtes avall, pensant que no podia pas tornar a casa i rebre més insults de la meua família. Per això, en comptes de girar pel carrer Bonaire, vaig tirar fins a l'autopista a tota velocitat, cosa que va fer que els Mossos d'Esquadra m'aturessin després del peatge. No va servir de res que m'excusés amb la veritat: la història del Pare Noel apedregat, estripat, nafrat i mossegat els feia riure, mentre em duïen a comissaria i em tancaven en un calabós, sense deixar de fer broma.

No s'han cregut res, i encara menys quan han trucat a casa i l'Assumpta o el seu pare, vés a saber, els han dit que no coneixien ningú que es digués Artur Figueres que fes de Pare Noel. Per això he hagut de passar el Sant Esteve aquí, voltat de borratxos, esperant que demà obrin els jutjats per presentar-m'hi, en comptes d'anar a treballar i ocupar el meu càrrec de cap del Departament d'Obres de la Delegació d'Ensenyament, que ja veurem com s'ho pren, això, el Francesc, vull dir el delegat, perquè ja em veig a venir que em caurà un expedient i, amb sort, acabaré de conserge en algun casal d'avis de la quinta punyeta, si no em fan fora. I tot per voler ser un home de bona voluntat i creure en la màgia del Nadal... Que no em vinguin amb el Nadal, a mi, ara...!

Vicenç Pagès Jordà

Figueres (1963). Ha publicat contes i novel·les, com ara «El món d'Horaci», «Carta a la reina d'Anglaterra», «La felicitat no és completa» i «El poeta i altres contes»

La meva contribució

Doncs mira, noia, jo, no és pas per res, però és d'aquella mena de dones que, francament, què vols que et digui, en fi, jo no és pas que em tingui per gran cosa, ja fa temps que ens coneixem, però al seu costat, saps què vull dir, mira, el dia del sopar, per exemple, tota l'estona al costat de la mestra, i és que sembla que faci punts tot el dia, saps què vull dir, i els nens sempre de vint-i-un botó, ep, que cadascú els vesteix com vol, Déu me'n guard de posar-m'hi, però és que es dona aquells aires, i el camafeu, tu també t'hi has fixat, no?, on vas a parar amb aquell camafeu, que l'hi devien rebaixar als encants, i sempre el porta al damunt, tant és que dugui un jersei o un abric o aquella jaqueta que li va petita, sí, la verda, que es pensa que va tant a la moda i sembla que l'hi hagin donat a Càritas, i ja ho saps tu que no exagero.

Altitud sobre el nivell de mar: 94,5 metres. Per bo que sigui un llibre, costa de llegir quan hi ha una autèntica cotorra garruladora tan a prop. Bé, no sóc pas sord, jo, o sigui que a aguantar. Fora llibre.

—¿I a tu et sembla bé això de comprar-li «un detalllet» a la mestra? Ja cobren prou, els mestres, no trobes? «Un detalllet de no res», que diu ella. A vegades sembla que els cullin a l'hort, aquesta gent. Qualsevol la deixa sola, però. Vés a saber què li compraria, ella. Un fòtil sense solta ni volta, tu diràs. Jo, mira, si hi sóc, hi sóc, saps què vull dir? I qualsevol es queda fora. Ja em diràs tu quin paperot si unes quantes li fan el regal i d'altres no. Ara que només em faltava això. Ja vaig prou atrafegada i, vinga, el curset i el «detalllet» dels nassos. Que això del curset és una altra. Sí, és clar que és voluntari. Ja et fumeran, voluntari. Després vés a demanar un canvi de torn o qualsevol cosa i t'ho passejaren pels morros, si no el fas.

Altitud sobre el nivell de mar: 75,3 metres. No baixarà, no, la cotorra garrulaira. I no, això no es considera una bona obra. De cap manera. Aguantar aquesta xerrameca com aquell qui sent ploure no compta. No. Hi ha d'haver sentiment, contacte, compenetració. El bar més llastimós que he vist mai. L'estufa de butà, els gots amb ditades, el lavabo sense llum. Uns macarrons

«Per bo que sigui un llibre, costa de llegir quan hi ha una autèntica cotorra garruladora tan a prop. Bé, no sóc pas sord, jo, o sigui que a aguantar. Fora llibre.» / GABRIEL MASSANA

que feien pena. Pa de nyigui-nyogui, flam dur i cafè aigualit. Això sí, la televisió, a volum de geriàtric. I el pobre d'esperit que fa la gran pregunta, la més trista de totes.

—Doncs mira, jo ja he pensat en una botiga que tenguin articles per a la llar. Cobretaules, gerros, flors seques, telèfons d'època, saps què vull dir? És que, quan ja tens la nostra edat, les coses que fan servei, que són les que agrada triar, doncs ja les tens. En canvi una coseta bonica no fa mai nosa, i a vegades reca de comprar-la. Mira, si tenim una estona, després del curset, hi anem a fer un volt.

Altitud sobre el nivell del mar: 150,2 metres. Pobre avi, segueix aquí al meu costat, que hi ha lloc. Mira-la, com arrufa el nas. Mou els genolls, garrulassa, que hi hem de cabre tots. Ja era hora que callessis. El jersei

obert, la camisa de quadres, els texans descolorits, les sabetilles que riuen. Amb aquest tuf de vellesa, de roba mal rentada, de casa poc ventilada, de recambró despullat i resclosit: a tocar de la indigència. Qui parlarà de detallets, ara? Un avi que també podria haver fet la gran pregunta: «Perdoni, que tindran obert per Nadal?» Un lloc tan tinyós, tan polsegós, tan violentament fètid i atuidor, i ell hi volia anar a fer el repàs de Nadal. El pobre d'esperit. Llavors ho vaig veure clar. Has de fer alguna cosa. No necessàriament amb aquest. Qualsevol altre pobre d'esperit servirà. Abans de Nadal has de fer alguna cosa, un gest, una acció, una frase, el que sigui. I falta una setmana. —Això que et deia. Quan ens trobem totes les mares, tu proposa un regal així, de parament, i jo de seguida parlaré de la botiga aquesta, que la porta una amiga meva que sempre em fa descompte. No et preocupis, que ja en parlaré amb les altres. Tot sigui per no comprar un dallonses de camafeu, saps què vull dir? Cadascú sobreviu com pot. No n'hi ha prou de mirar d'absorbir l'atenció en l'entapissat del vagó, en el groc brut del reposacaps, en els dibuixos geomètrics de color vermell, groc i blau cel, que es repeteixen també en el terra trepitjat i tornat a trepitjar.

Hi ha vegades que n'hi ha prou de fer memòria, repetir títols de pel·lícula, o parades de metro, o ciutats on no he estat. Però la cotorreta garruladora és superior.

—I el seu marit? T'has fixat com el porta? Com un rajà. Sí que sembla alt, però és que li passa més d'un pam a ella, que és un tap de bassa. I mudat, sí, mudat com tots els viatjants, que es posen la corbata el dilluns i no se la treuen fins al divendres. És que, francament, es pensen que qualsevol americana va bé i la veritat és que fa una fila que sembla que acaba de sortir de presidí. Jo ja saps que no és per criticar, però, francament...

Al meu costat s'ha sentit un petarrelleig líquid, un borborigme pastós, com quan l'aigüera s'empassa l'aigua de rentar els plats: un soroll de bombolles retingudes que troben sortida amb dificultat, d'engrundes molles, un borboll sord, apagat per la roba i pel sotra-

Melcior Comes
Melcior Comes (Sa Pobla, 1980). És autor de les novel·les *L'aire i el món*, Premi Ciutat d'Eix, i *L'estupor que us espera*, Premi Documenta 2004, i coautor del llibre *Qui no mereix una pallissa*.

Tiramisú

gueig. Han estat tan sols tres o quatre flatulències tímides. La cotorra ha callat de cop però de seguida s’ha refet.

—¿Te’n recordes dels pantalons que duia el dia del sopar? Si és que no se sabia si se li havien escurçat o si eren del seu fill. Que quan es va asseure se li veien les cames per damunt d’aquells mitjons, que per cert eren de rombes i mira que...

Ara ha estat llarg i greu com un solo de tuba, i sense cap dubte possible: el borbolleig del desventrament.

—Mecagondena —diu l’avi.

La pudor ens ha envoltat amb la flonjor d’una nit d’abril, i de seguida ha iniciat un forcejament desesperat per introduir-se dins els nostres cossos, amb violència muda, a través dels narius. Ara s’expandeix i guanya territori, càlida i viscosa, densa i opaca. Se sent a la llengua, omple l’estómac i forma basques que s’agrupen però que de moment no s’acaben de resoldre. La cotorra s’aixeca i desapareix d’aquesta història. Al seient hi han quedat tres o quatre cabells llargs, enganxats al reposacaps. L’altra dona no tarda a seguir-la.

—Em sap greu —diu l’avi—, em sap molt de greu, de veritat. La setmana passada també em va passar.

Jo no em moc ni un mil·límetre. És la meva contribució.

—Al final m’hauré de posar bolquers.

La fetor es va obrint camí i inunda els meus pulmons. Faig el cor fort i aguanto les nàusees que se m’acumulen a la gorja. Em costa mantenir-me al meu lloc, però he trobat el meu pobre d’esperit i sé el que he de fer.

—Em sembla que la meva és aquesta —diu l’avi al cap d’una estona.

—Ja l’acompanyo.

Quan l’avi s’aixeca, sento una nova onada de ferum, com si estigués amagada en el seient, esperant l’ocasió. Però ja és l’última. Ara sobrevolo el fàstic amb la facilitat d’un còndor honest. L’avi camina a passes curtes. El segueixo pel passadís, massa estret per poder situar-me al seu costat. La majoria dels passatgers, vils o potser delicats, es concentren en l’altra banda de la finestra, com si així poguessin suavitzar la ignomínia. No localitzo la cotorra: deu haver canviat de vagó. Lents i invisibles com àngels, arribem a la plataforma de sortida. Ja hi som. Pitjo el botó, la porta s’obre i l’avi baixa amb una calma que s’assembla molt a la dignitat. M’agradaria que girés el cap per comunicar-li alguna cosa en silenci, amb un gest, alguna cosa important: comprensió o orgull o enteresa. Però l’avi s’allunya, ert com un ninot, movent els peus amb lentitud, andana enllà, sota la llum somorta de la bombeta.

De petit m’agradava el Nadal perquè venien les ties. Deixaven el poble i s’acostaven a la ciutat, a passar totes les festes amb nosaltres. Durant gairebé dues setmanes, fins als Reis, tota la casa era un bullit continu de soroll i xiuxius, des que s’aixecaven, bastant de matí, fins a la nit, que es passaven trescant per tota la casa, remenant calaixeres i armaris, fent el Betlem, cosint traus, pelant ametlles, pastant neules amb gust de canyella, desfent xocolata i desplomant pollastres.

Les dues eren ties de la meva mare, germanes bessones de la meva àvia, ja morta des de feia alguns anys. El meu avi, però, vivia amb nosaltres, i quan venia el Nadal i començava a sentir-li dir a la meva mare que vindrien les ties, es posava de mal humor, rondinava rere el seu diari, es passava una mà tremolosa pel bigoti i mossegava geniüt el broquet de la pipa.

L’una es deia Margalida, i l’altra Apolònia, i les dues eren molt semblants; tenien la mateixa cara diminuta, una arrugada concentració de trets graciosos que semblaven confluir tots cap al nas, una petita bola rosada enmig d’un rostre on els ulls minúsculs i verdosos semblaven lluir amb una llum pròpia. A més tenien aquelles mans petites, minucioses, com potes de gorrió, suaus i rosades, que em meravellaven; i unes dents intactes, diminutes, color d’os, esmolades rere els seus llavis menuts i mustis. Sempre feinejaven i reien com nenes, parlaven entre elles amb un llenguatge de gests, s’entenien sense paraules, amb unes ganyotes o uns murmuris indesxifrables.

Amb el meu avi, però, sempre disputaven. Qualsevol comentari d’ell era rebut per elles amb la mateixa cantarella burlata, tot el que ell deia els semblava ridícul, i se’n reien i repetien cada una de les protestes amb una veu maliciosa, li corregien totes les opinions, encara és com si les veiés a les dues envoltant la seva butaca, xisclant amb les mans alçades davant cada una de les seves raons, remenant el cap mentre ell amagava la cara rere l’acoinat desplegament del seu diari. Acabava transigint, el meu avi cedia de mala gana a tot el que elles deien, i es quedava galvanitzat a la seva butaca, amarrat al diari com un pilot al timó en una travessia de borrasca, ensenyant les seves dents grosses i grogues entre la lenta fumera del tabac olorós. Fins que finalment s’adormia, i llavors venien les dues i li treien el diari de sobre el pit i la pipa del puny, i li cobrien el cos amb una flassada. Després s’asseien molt juntes al sofà del saló, al seu costat, i li cosien, amb espurneig d’agulles, una armilla de llana.

Jo m’ho mirava tot sorprès, allargat sobre l’estora amb les meves joguines, alguns anys després ja amb els meus llibres, observant de quina manera els adults eren

criatures estranyes. Però el millor de tot era quan arribaven les menjades, tots asseguts a la taula, jo entre la meva mare i el meu avi, enfront d’elles dues, reservant buit el lloc del meu pare a l’extrem, com si tots desitgessin, sense dir res, sense ni tan sols esmentar-lo, que tornés precisament aquella nit de Nadal. Aquells àpats eren tan distints, tan gustosos i variats en comparació amb allò que acostumàvem a menjar durant la resta de l’any, quan cuinava mumare, que em deixaven un regust tan deliciós i intens que em durava fins que arribava una altra menjada... Mentre érem a taula elles no paraven de parlar dels plats, jutjaven amb severitat cada una de les salses, cada una de les carns, amb rigor policíac avalua-

ven totes les coccions, com si alguna cosa crucial depengués de l’absoluta excel·lència dels menjars. El meu avi s’ho acabava tot amagant el plaer, fent esforços per no sucarr pa ni per llepar-se els llavis; sense dir res, sorrut, deixava els plats lluent i responia amb un bramul quan una d’elles demanava si li havia agradat. La meva mare, com sempre, gairebé no menjava, remenava el fons del plat amb la mirada perduda i aquell aire distant i abatut que, des que el meu pare va marxar, ja mai no es trauria de sobre. Jo m’ho acabava tot amb un somriure als llavis, veloç i insaciable, tot fent camí cap a la desitjada dolçor de les postres.

Una d’aquelles tardes, les ties m’enfundaven dins l’abric, em clavaven una de les seves gorres de llana i m’embolcallaven al coll una bufanda amb rigors de botxí, i agafat de la mà em portaven a girar per la nostra petita ciutat enllumenada. No em sentia un nen entre les dues. Més aviat, a mesura que jo anava creixent, eren elles les que al meu costat semblaven dues nenes.

Perquè es meravellaven de tot, es quedaven astorades i immòbils davant qualsevol aparador vistós, passejaven totalment esbalaïdes, miraven les sabates, les joies i els vestits de tothom, i ho comentaven entre murmuris. Entraven en una pastisseria només per demanar quina fruita era aquella que coronava aquell pastís, o remenaven durant una hora una botiga de llanes, tot buscant fils d’un color amb el qual teixirien per mumare un xal, uns mitjons, un jersei. I després a mi em tocava passar pel ritual dels pantalons de pana. Cada any me’n feien cosir uns, tots els anys anàvem els tres

al mateix sastre, que em prenia les mides sota la vigilància d’una d’elles, mentre l’altra, sermonejant l’aprenent, passava rere el taulell per avaluar la qualitat de les teles. Després, quan ja estaven esgotades, entràvem els tres en una cafeteria, on elles demanaven xocolata desfeta, i allà, assegudes sense treure’s l’abric, com encantades, anaven prenent-la a petits cops de cullereta.

Passades les festes, però, s’impacientaven. Els havia arribat l’hora de marxar. Des d’alguns dies abans

«Una d’aquelles tardes, les ties m’enfundaven dins l’abric, em clavaven una de les seves gorres de llana i m’embolcallaven al coll una bufanda amb rigors de botxí, i agafat de la mà em portaven a girar per la nostra petita ciutat enllumenada. No em sentia un nen entre les dues. Més aviat, a mesura que jo anava creixent, eren elles les que al meu costat semblaven dues nenes»

«Passades les festes, però, s'impacientaven. Els havia arribat l'hora de marxar. Des d'alguns dies abans que només feien que parlar de casa seva Fins que arribava aquell matí en què retornaven al poble». / ORIOL DURAN

que només feien que parlar de casa seva. Fins que arribava aquell matí en què retornaven al poble, quan el meu avi, la mare i jo les acompanyàvem a l'estació, a agafar el tren que se les emportava. I encara és com si les veiés, assegudes una enfront de l'altra rere la finestrera del vagó, com ocellets ficats dins una gàbia, somrient-nos amb ulls lluents, acomiadant-se amb un gest delicat de les seves manetes. El meu avi s'ho mirava tot una mica distant, seriós i indiferent, despatxant-les amb un gest eixut amb la barbeta; la meva mare semblava que no sabia què es feia, aixecava la mà i s'acomiadava, però la seguia movent fins que el tren ja havia sortit de l'estació. Fins que després jo l'agafava i els tres tornàvem a casa, on ens esperava aquell silenci, aquella fredor, aquell menjar insípid, i aquella absència.

Moltes nits, quan arriba Nadal i la meva dona em nota distret, quan torno tard de l'hospital i trobo el meu fill, que esperant-me s'ha adormit al sofà, abraçat a una joguina nova, m'assec a la taula i em menjo tot el que ella ha preparat. Sobretot el tiramisú amb gust de cafè, cacau i ametlles. Penso llavors en les ties. Fixo la mirada al fons del plat i assaboreixo, i em sembla que si aixeco els ulls no trobaré la meva dona i el meu fill, sinó elles dues murmurant mentre el meu avi rondina i la meva mare sospira. Deixo el plat buit, net. Del que allí hi havia ara ja no en queda res. Algú s'ho ha empassat sense deixar rastre.

—¿En què penses? —em diu la meva dona agafant-me la mà.

—En res, estimada. En res de res... El tiramisú estava boníssim.

Miquel Pairolí

Quart (Gironès), 1955. Periodista i escriptor, ha publicat diversos assajos, obres teatrals, biografies i novel·les; l'última, *El manuscrit de Virgili*. És crític literari a Presència.

L'àngel exterminador

Intentava llegir un conte de Dostoievski, *Nits blanques*, però era impossible. A sota del balcó, l'Associació de Botiguers hi havia penjat un altaveu que emetia contínuament unes cançons ridícules, cantades per dones que imitaven veus de criatura, acompanyades per un xilòfon. Els botiguers em privaven del dret d'estar en silenci a casa meua i de llegir en horari comercial. Envaïen l'espai públic amb incivisme i prepotència. Dialogar-hi era inútil. El comerç sempre té raó. Per això, a la tarda, mentre fumava un Rössli al balcó, havia estat observant la instal·lació i estudiant-la amb el propòsit de destruir-la la nit vinent.

Convençut que no podria llegir, vaig tancar el llibre i vaig cridar Bush per anar a fer un volt. Bush jeia sobre la seva estora i no hi semblava gaire disposat. Però en veure que agafava la cadena, es va animar, va fer alguns estiraments i vam sortir de casa.

Solem aturar-nos davant l'aparador de la ferreteria. A mi m'agrada mirar-lo i Bush té el costum d'orinar en una canal que allà hi desaigua. L'aparador de la ferreteria és fascinant i el renoven sovint. Hi ha una infinitat d'estris, tot un monument a l'enginy humà. Per desgràcia hi havien penjat una gran estrella amb unes bombetes de coloraines, disposades de manera concèntrica, que s'encenien i s'apagaven frenèticament. Aquelles pampallugues enlluernaven i era impossible mirar l'aparador. Ho vam deixar córrer i vam continuar carrer avall.

En una cantonada hi havien obert una papereria per a *pijas* que es deia Lady Writer. Ja feia un parell de dies que, a la porta, hi tenien un Papà Noel viu, un home disfressat que tocava una campaneta i feia moixaines als nens per veure si la mare picava. Va ser allà que Bush i jo vam tenir ocasió de contemplar un espectacle extraordinari. S'acostaven dues possibles víctimes i el Papà Noel es va ajupir per oferir caramels al nen, que devia tenir uns cinc o sis anys. La criatura, cabells rossos rinxolats i fesomia d'angelet, els va agafar amb una mà, però amb l'altra, amb un moviment veloç i inesperat, va arrancar la barba del personatge i va llançar-la a terra amb fúria. Quan el Papà Noel es va ajupir a collir-la, el nen va desembeinar una espasa de plàstic que duia a la cintura i que li arribava a terra i, amb un gest après sens dubte als dibuixos animats japonesos, agafant l'espasa amb les dues mans va

«Ja feia un parell de dies que, a la porta, hi tenien un Papà Noel viu, un home disfressat que tocava una campaneta i feia moixaines als nens per veure si la mare picava.» / MIQUEL RUIZ

executar un cop horitzontal i precis de manera que la gorra vermella del Papà Noel va anar a parar set o vuit metres lluny. L'home va quedar amb uns ulls com unes taronges i la mare de la criatura, paralitzada. El Papà Noel va deixar la campana a terra i va córrer a buscar la gorra, moment que va aprofitar el nen per ventar una coça a la campana que va anar a parar a l'altra banda de carrer, a sota un cotxe.

—Oleguer! Però què fas! Què fas! —va posar-se a cridar la mare.

La dona va agafar l'Oleguer pel coll quan ja se n'anava, espasa enlaire, cap al Papà Noel per rematar la seva obra de destrucció.

—Caram, senyora... —va fer el pobre home, amb la

gorra i la barba a la mà i cara d'espantat.

—Ai, perdoni, perdoni... Em sap greu. Li ha fet mal? Aquest any encara no ho havia fet cap vegada...

—Home, doncs, potser que vigili...

—Ja li vaig a buscar la campana... —va excusar-se la dona.

L'espectacle va excitar Bush, que es va posar a bordar. Jo vaig quedar veient visions no solament per aquella violència tan precoç i implacable sinó també perquè va resultar que el Papà Noel desemmascarat era en Pulido.

—Escolta, que no em coneixes? —li vaig dir apropant-m'hi, quan l'home intentava recompondre la disfressa.

—Sí... home... I què hi fas tu, per aquí?

—Jo? Jo visc en aquest barri.

—Doncs, mira, jo m'hi guanyo la vida —va rondinar en Pulido, empenyat, amb un to amarg.

No vaig saber què dir i aleshores vaig recordar que els altres dies que havíem passat per davant seu havia tingut la sensació que aquell Papà Noel em mirava amb insistència. Em devia haver reconegut però feia el desentès.

—Ja saps que sempre m'ha agradat el teatre —va dir—. I ja veus, n'hi ha que arriben a fer *El rei Lear* i d'altres aca-

bem de Papà Noel...

Em va semblar que encara el veia quaranta anys enrere, quan en Pulido era el primer actor en les obres d'Alejandro Casona i de Jardiel Poncela que el senyor Mongeta dirigia a la Fraternitat. Ell sempre interpretava el protagonista. Això ja se sabia abans de començar els assajos. En Pulido era ben plantat, deia bé el text, feia riure quan calia, sabia posar el pinyol als moments culminants i emocionava la platea. Tothom li augurava un gran futur com a actor. Però no va arribar a ser el rei Lear. Potser ni l'enterramorts de Iorick.

Eren gairebé les vuit. Va entrar a la botiga a deixar-hi la disfressa i vam anar a prendre una cervesa al bar Benjumea.

Josep Maria Fonalleras

Girona (1959). Autor de llibres de narrativa com *Botxenski i companyia* i *La millor guerra del món*, ha reunit els seus relats a *Llarga vista*, i ara acaba de publicar *Sis homes*.

El vers de Nadal

—Ara faig feinetes com aquesta. També faig *chapuzas* de lampista. Arreglo cisternes de vàter que vessen, canvio aixetes, tot això... Tinc la invalidesa, saps? Per tant, tot ha de ser en negre... Buf, tinc l'esquena trinxada, noi. Hi ha dies que amb prou feines em puc moure. Vint-i-vuit anys a la foneria, aixecant pesos... Això es paga... I tu què? Encara treballes a l'Ajuntament?

A la segona cervesa vam començar a parlar de qüestions personals.

—Sí... La meva dona se'n va anar a Cuba amb un viatge de l'empresa. Va tornar molt contenta. Al cap de tres mesos, quan es va presentar un cubà a casa, vaig entendre per què. Un negre, tu. La Conxita amb un negre! Té collons, la cosa. En fi... No entrem en detalls. Ara visc sol... Va! Els fills? Fan la seva. A la nena fa temps que no la veig. El noi és diferent. De vegades prenem una cervesa, com ara...

En aquell moment a en Pulido li va canviar la cara.

—Hòstia, el nano! —va exclamar.

En efecte, entrava al bar, amb la seva mare, arrossegant l'espasa. A la porta de vidre hi havia un rètol de porexpan retallat, enganxat amb dues ventoses, que deia «*Feliz Navidad*». Amb aquella meravellosa rapidesa que ja li havíem vist, sense que la seva mare pogués evitar-ho, el va arrencar d'una revolada i d'un cop de genoll el va migpartir i el va llençar sota les taules.

El cambrer va quedar atònit.

—¡Coño con el niño! ¡Joder, que mala leche tiene! —va exclamar.

—Oleguer! Per l'amor de Déu! Oleguer! Ja veuràs el psicòleg! —va cridar la mare.

Però l'Oleguer va continuar cap endins del bar, com si res.

—¡Qué vergüenza! Perdona. Ya se lo pagaré, ¿eh?, perdona... —es disculpava la mare.

—¡Hay que ver! ¡Hay que ver! —feia el cambrer.

En passar pel costat nostre, l'Oleguer es va mirar en Pulido amb severitat, però no va dir res. En Bush, ajagut a terra, es va aixecar i grinyolava, content.

Després, l'Oleguer va deixar l'espasa sobre la taula i es va posar a xuclar un cacaolat amb una palla, amb tota naturalitat, però no treia els ulls d'en Pulido.

Ell se'n va adonar.

—Potser serà millor que marxem —va dir mig en broma.

—Potser sí...

Abans de sortir del Benjumea, en Bush encara es va girar a mirar el nen de rínxols rossos i se'n va acomiadar movent la cua.

Quan el papà era a casa, pels volts del vint de desembre es tancava al despatx que tenia al pis de dalt i no en sortia fins que havia escrit el vers. Decidia que tots els expedients que tenia sobre la taula podien esperar i posava en marxa una mena de cerimònia que consistia, primer de tot, a recollir un cabàs que la mare li havia preparat amb tot de menjar, per si de cas la seva veta literària no era prou profunda i trigava més del compte. Quasi sempre, que jo recordi, el tornava intacte (potser amb alguna llauna encetada), però hi va haver anys que no. Havia arribat a estar-s'hi més d'un dia i més de dos, al pis de dalt. Després, es treia les sabates i es calçava unes sabatilles de quadres marrons. La mare l'investia amb una bata de color vermellós, amb tot d'aigües tornassolades, i nosaltres ens hi acostàvem i li fèiem un petó, en estricte ordre decreixent. Li desitjàvem que tingués sort amb el poema i que en fes via, d'enllestir-lo. En realitat, volíem que trigués moltes hores i molts dies, que s'hagués de quedar a dormir al despatx i que ens permetés, en conseqüència, uns quants moments de tranquil·litat, sense haver-li d'ensenyar les notes o els deures pendents, sense que ens renyés o que ens obligués a rentar-nos les mans amb aquells crits que feia.

Per això, aquell any vam ser feliços. Bé, no sé si ho vam ser del tot, perquè tampoc no es pot dir que el teméssim. Simplement es tractava de tenir-lo allunyat un cert temps. Aquell any vam ser feliços perquè va trigar molt, potser massa i tot. La nit de Nadal, per exemple, el vam trobar a faltar, perquè era l'encarregat de posar el disc de Bing Crosby, cada any el de Bing Crosby, i perquè no vam tenir vers, és clar. Les condicions del seu recés eren estrictes. Les instruccions, clares. No en sortia si no tenia la feina enllestida. Passés el que passés. Ningú no el podia molestar. Ningú no podia menar-li la pressa. Deu ser per aquests motius que la mare va decidir celebrar el Nadal sense ell. Va ser una sensació rara, perquè sabíem que era allà mateix, a pocs metres, i que res no l'impedia de baixar, afaitar-se, dutxar-se i asseure's a la taula. Res, llevat del poema que, pel que intuïem, encara no havia acabat.

La vegada que va trigar més a escriure'l va ser el Nadal abans del primer Nadal que no va passar entre nosaltres. Va aparèixer a mitja tarda del vint-i-quatre, barbut, desencaixat, mentre fèiem el pessebre a la còmoda del menjador. En veure'l, primer ens vam espantar, però després el vam aplaudir, i encara vam aplaudir més quan, abans de la missa del gall, es va aixecar de taula i va dir el vers. És l'últim dels que ens va recitar:

*Ara sóc un pastoret
que té cura del ramat.*

*Ara, un romà armat
que vigila el seu castell.*

*Sóc també aquest ocell
que vola vora el brancal.*

*Sóc la porta del portal
que mira Jesús com dorm,
la mare que fa non, non;
sóc la mula i sóc el bou.*

*Sóc el dimoni que es mou
de la nit en la foscor,
l'estrella que fa claror
penjada de l'establia.
Sóc la nena que somnia
amb els Reis de l'Orient;
el caganer que, rient,
empastifa el prat i el riu.
Sóc també el soc que diu:
«Piqueu fort i cagaré».*

*Potser un angelet seré,
un barbut Pare Noel
que baixa volant del cel.
Sóc un ren, sóc un trineu,
i un infant que ara s'asseu
amb l'avi vora del foc.
Sóc un nen que fa el badoc
i diu aquesta nadala.*

L'any que no hi va ser no va baixar mai més del pis de dalt. Va baixar, sí, és clar, però no el vam veure. Devia ser de nit, a les fosques, carregat amb una maleta, amagat sota l'abric. És així és com ens el vam imaginar. No vam poder descobrir mai si se n'havia anat abans de Nadal o després. No vam saber mai si, quan sopàvem a casa, abans de la missa del gall, ell era efectivament al pis de dalt, o si ja feia hores que havia volat. Se'n va anar amb la secretària del bufet. Ho vam saber poc abans de Reis. Les trucades dels clients eren insistents. Les sentíem des de casa i també vam comprovar que ningú no les agafava, ni el papà ni la secretària. També vam trobar estrany que ella, que no n'hauria de saber res, del retard del poema, no passés abans per casa a demanar permís per poder entrar al bufet. La mamà, tot i que s'hi resistia, va optar finalment per pujar al pis de dalt. El papà no hi era, i aleshores, de cop, ho va entendre tot.

Aquell any vam ser feliços perquè va trigar molt, però potser va trigar massa i tot. No vam tenir el vers fins al dia de la Candelera. Va ser la primera notícia de la seva fugida. La mamà va obrir el sobre, que va arribar justament el dos de febrer, com si tot estigués calculat. Va llegir la carta amb ràbia, va plorar, va tornar a desar-la dins el sobre i la va amagar en el primer calaix de la drete de la còmoda. Ens va dir que era prohibit obrir aquell calaix, que mai més ningú no l'obriria. Una de les meves germanes va poder espiar un tros de la carta i ens va dir que el papà hi deia: «els àngels van volant i canten l'al·leluia». No vam dir res. No vam obrir mai més el calaix. Mentida. Un cop l'any, l'obríem només un cop l'any.

Durant molt de temps, mentre fèiem el pessebre a la còmoda del menjador, va arribar, puntual, una seva carta. Semblava que tot estigués calculat. La mamà no va voler llegir la segona, ni la tercera, ni cap més. Les desava a la còmoda. Es va convertir en una mena de tradició: al calaix de dalt, a la drete. Tots sabíem que hi havia el vers de Nadal de cada any, però mai no el vam recitar, i fins fa ben poc, quan la mamà va morir, no vam poder comprovar que les cartes contenien, en efecte, el poema

«Durant molt de temps, mentre fèiem el pessebre a la còmoda del menjador, va arribar, puntual, una seva carta. Semblava que tot estigués calculat. La mamà no va voler llegir la segona, ni la tercera, ni cap més. Les desava a la còmoda. Es va convertir en una mena de tradició: al calaix de dalt, a la dreta.» / MIQUEL RUIZ

anual del papà. Un dels meus germans va dir: «És com si ho tingués tot previst. Com si s'hagués inventat tot allò dels versos i de l'anada al pis de dalt en previsió d'una evasió que ja tenia pensada de feia anys. Com si cada un dels versos amb què ens obsequiava no fos sinó un esglaó que havia de servir-li de coartada. Una enganyifa. S'ho devien dir amb la secretària, que l'esperava amatent fins a l'últim vers. El que més em preocupa, el que m'atabala més», va dir el meu germà, «són les circumstàncies en què ens escrivia els versos des d'Amèrica. Per què continuava amb els versos? També es tancava i deia a la seva amiga que no el mo-

lestés fins que no hagués acabat? I si també hagués calculat que la deixaria i que els versos havien de ser la trampa per tornar a casa?».

Mai més no en vam saber res. L'últim poema que va escriure va ser aquest:

*Ara tu, cor que somiques
en veient el món esclau
i per terra, feta miques,
la promesa de la pau,
del Nadal que tant amares
vés, enmig de nous redols,*

*entre cactus i atzavares
recordant els flabiols.*

Després, res més. Vam pensar que s'havia mort. Em penso que la mare va començar a defallir quan va comprovar que la vigília de Nadal ja no arribava cap més carta. Quan va saber que ja no en podria desar més a la còmoda. Fa poc he sabut que l'últim poema no era seu. El va copiar. El fill de puta el va copiar.

En record de Pere Calders i de Josep Carner

Emili Teixidor

Roda de Ter (1933). Autor de nombroses obres de narrativa per a adults i per a infants. La seva última novel·la, «Pa negre», va rebre els premis Serra d'Or i Crexells, i el Nacional de Literatura.

Nadal, Nadal

1 Sortien de la Missa del Gall i es posaven a cridar: «¡Jesús és nat! ¡Ja ha nascut l'Infant de Maria! ¡Visca el Pessebre!...»

La gent que sortia de l'església del poble, dones sobretot, mirava el petit grup de nois amb ulls mig escandalitzats mig riellers. Són com bous sense esquella, deien.

Caminant pels carrers buits, dos dels vailets intentaven cantar i encetaven les nades que acabaven de sentir, interpretades pel cor parroquial, sobretot «El dimoni escuat, patrip, patrap...», que era la que els agradava més, i tota la colla s'hi afegia, al final, quan repetia «...nuet, nuet, mig mort de fred».

Als afores de la vila, ja amb la veu una mica enrogallada per la cridòria i l'aire gelat, una mica cansats i decebuts que ningú els hagués fet cas, en Nasi començava a cantussejar en veu baixa «Nadal, Nadal, un pas de pardal, s'acosta del nou dia...», però no anava més enllà, s'aturava de seguida perquè en Perot li deia:

—¡Què cantes, gamarús, si aquí no ens pot sentir ningú!

-2-

Tenien el cau a les runes del poblat ibèric. Els entesos del poble deien que el tros de paret i les pedres escampades havien sigut un temple romànic construït sobre les restes de l'antic poblat ibèric. Era al cim d'un turó voltat de bosc, alzines i faigs, sobretot.

—Has portat alguna cosa? —preguntaven a en Siscu.

—Tres ampolles de vi i dues paperines de neules —deia en Siscu—. Ho he amagat abans d'anar a la Missa del Gall. Hi havia molta feina, avui, a la botiga. No he pogut arregar res més.

—Si visqués en una botiga com tu —exclamava en Quim—, m'afartaria cada dia de torrons com un lladre.

—A mi, només l'olor ja em fa fàstic. Si no fos pel vi, a mi, avui, no m'hauríeu vist el pèl, amb aquest fred que fot.

—¿Què has dit al pare? —en Perot pronunciava *pare* amb una entonació especial—. ¿Que després de la missa aniríem a fer el ressopó a la rectoria, amb el vicari nou?

—No he de donar explicacions a ningú, jo. ¿Et penses que ets l'únic que fas el que vols?

—A aquestes hores ja deu dormir la mona, ben tut, el teu pare. Per això no li has de dir res. El viudo alegre, li diuen.

—¡Va, prou! —suplicava en Nasi, que no podia sofrir les disputes—. No us fiquen amb les famílies, avui.

En Perot se'l mirava, com si estigués a punt de tornar-li a dir que era més tou que una bleda confitada, i

«—Has portat alguna cosa? —preguntaven a en Siscu. —Tres ampolles de vi i dues paperines de neules —deia en Siscu—.» / JOAQUIM PUIG

exclamava ben alt:

—Som pocs i mal avinguts: ¡la sagrada família!

-3-

En Nasi tenia fred i proposava encendre un foc, però tots s'hi oposaven perquè per Nadal s'han de gelar fins i tot els mocs del nas. Asseguts en un sot voltat de pedres, com en un refugi, menjaven les neules i bevien el vi, a morro, de les dues ampolles que s'anaven passant l'un a l'altre.

Arribava un moment que ningú deia res. El silenci del bosc era com un fred nou i el poblet, a sota el turó, semblava copiat del pessebre que cada any muntaven els del Centre Parroquial.

De tant en tant, algú intentava trencar el silenci amb un comentari que els enterrava encara més en un emmurriament que no sabien si era degut al pes del vi o a les expectatives de Nadal.

—Podries haver portat més coses... No ho hauria no-

tat ningú. Jo amb aquests traguinyolis no en tinc ni per començar...

En Siscu, enfadat, s'alçava per marxar, però tots protestaven que es quedés una estona més.

—Total, el teu pare no et trobarà a faltar fins demà, quan es despertí de la mona. Només et vol per treballar.

—El teu no et vol ni per a això. Només l'has vist darrere les reixes de la presó.

En Nasi corria altre cop a apagar el foc. Deia el primer que li venia al cap:

—Aquesta nit ha sortit en Franco per la televisió... L'he vist a ca la veïna, abans de sortir de casa.

—Em pensava que la veïna també era del ram de la teva mare. ¿Vols dir que tenen feina aquesta nit?

En Siscu aprofitava la mala maror que s'acostava per anar-se'n i la seva desaparició era sentida per la resta de la colla com una deserció.

—A vegades —deia en Ton—, trobo que estava millor al correccional. En dies com aquest, vull dir.

I havent dit això, s'alçava i tots temien una segona deserció. Però en Ton es posava dret sobre una pedra, es mirava els companys i deia:

—¡Qui s'apunta a l'assalt a la botiga d'en Siscu, ara que és fora, abans no es faci clar!

—¡Ai, no —refusava en Nasi—, que pot atrapar-nos la Guàrdia Civil!

—La Guàrdia Civil celebra la *Nochebuena* a aquestes hores. No siguis cagueta.

Però ningú no es movia. En Quim s'animava:

—¡Vinga! Després podem anar a ca meua a acabar la festa. No hi ha ningú. Són tots a pensar al restaurant nou que han obert a Vic. Empalmen la *Nochebuena* dels de fora amb el dinar de Nadal dels d'aquí. No tornaran fins de-

mà al vespre.

—Espera... —deia en Perot amb veu apagada. I en Quim feia un salt per tornar al sot i es quedava estirat al costat dels altres.

El silenci tornava a pesar. En Nasi mirava el cel i assenyalava un estel, dient:

—Mireu, una estrella que brilla més que les altres. ¡L'estrella de Nadal!

En Perot se'l mirava amb indulgència i mormolava:

—¿Què dius, beneit?

En Ton pensava en veu alta, mig adormit:

—¿Sabeu què us dic? Que l'any vinent ho celebraré d'una altra manera. No sé com, però diferent, en un altre lloc.

S'acostaven els uns als altres per no passar fred. I en Nasi, de tant en tant, cantussejava amb veu baixa, com si parlés tot somiant:

—¡Allà... sota una... cova...!

Xavier Cortadellas

La Bisbal d'Empordà (1956). Professor d'institut, crític literari i escriptor. Ha publicat narrativa i llibres de temàtica local. Dirigeix la revista «Gavarres»

L'amic invisible

Faltaven pocs dies per Nadal. Vull dir que als carrers hi havia tota aquella música de nits i d'ovelles i de portals, i tots aquells llums de fred i de joia, i que totes les botigues eren obertes, i que hi havia també tota aquella gent que anava amb presses amunt i avall, quasi tots en parelles i sense fills, carregats de paquets i sense fer cara de felicitat perquè la gent és imbècil, però no tant com per no haver après que, si fa cara de felicitat, encara sembla que en sigui més, d'imbècil. Jo no anava sol. M'acompanyava un que es pensava que era dramaturg i poeta, un d'aquells que viuen amargats perquè han de treballar fent classes i perquè pensen que el món els ignora i que prescindeix de cadascuna de les genialitats que vomiten.

Vam arribar davant d'una gran botiga. Joguineria El Joguet, hi posava. No m'ho invento. Hi posava això. Res més: un nom quasi repetit, com un guàrdia civil que va arribar al meu poble quan jo tenia deu anys i que no he sabut mai com es deia perquè tota la mainada d'aquell temps dèiem que es deia Tito Tato.

I hi havia un parell d'estrelles de Nadal clavades a l'aparador de la Juguineria El Joguet. I hi havia també cartells en totes les llengües de la vella Europa, no de

l'Europa d'ara, sinó de la vella: «Bon Nadal», «Feliz Navidad», «Joyeux Noël», «Merry Christmas»... I, davant de tot, hi havia encara un Santa Claus amb rons i amb carro, que tocava la campaneta al costat de l'entrada.

—Entren, entren —ens va dir.

Li vam fer cas.

—T'hi has fixat? Aquest Santa Claus és musulmà —vaig comentar a aquell que es pensava que era dramaturg i poeta, un cop havíem entrat a la botiga i érem entre pilotes i nines de totes mides.

—Au, vinga —em va dir ell—, deixa estar els moros tranquils i afanyem-nos a comprar qualsevol cosa!

Qualsevol cosa era qualsevol cosa que no costés més de deu euros, perquè faltaven pocs dies perquè féssim l'amic invisible amb els altres professors i professores de l'institut, i perquè havíem acordat que, aquell any, ningú no podia passar de deu euros. Un any abans, vull dir al l'amic invisible d'un any abans, aquell que es pensava que era dramaturg i poeta s'havia decidit per comprar un elefant de joguina que movia la trompa i la cua i que tenia una pell llisa i lila. I, en el paper que havia hagut d'escriure perquè endevinessin qui havia comprat aquell regal, hi havia posat: «*Nunca*

estará suficientemente armado para ir a clase». Armado, havia escrit! I la gent es va posar a riure.

Jo també m'havia decidit pel mateix. Quasi pel mateix. Això va ser el problema. Vull dir que jo també havia comprat un elefant que movia la trompa i la cua i que tenia una pell llisa i lila. El meu, però, era més petit i, també, més boterut, què sé jo: com un elefant-pilota. I havia posat el meu paper damunt de la capsa perquè a la capsa hi deia *Elefun*, així, tal com ho he escrit: *Ele* d'elefant i *fun*, que en anglès vol dir divertit, i l'havia comprat per això, perquè m'havia semblat divertit que l'elefant es digués Elefun, tan divertit que, en el paper que havia escrit, hi havia posat: «Ah que no endevines quina cua em falta per moure?»

I la nit aquella que havíem fet el sopar de Nadal a l'institut, amb pica-pica i gambes i vedella amb bolets, amb els torrons i el xampany i les neules, i amb la música de ballar i amb tota aquella història de l'amic invisible, els professors havíem anat a posar els regals en el racó on havien d'anar a agafar-los les professores, una a una. I elles havien anat a posar els seus regals en un altre racó, allà on els professors havíem d'anar, també un a un, a agafar-los. I els de l'institut havien rigut molt quan una professora separada i trista, a qui havien ha-

«I hi havia un parell d'estrelles de Nadal clavades a l'aparador de la Juguineria El Joguet. I hi havia també cartells en totes les llengües de la vella Europa, no de l'Europa d'ara, sinó de la vella: 'Bon Nadal', 'Feliz Navidad', 'Joyeux Noël', 'Merry Christmas'...» / GABRIEL MASSANA

gut de treure un pit l'any passat perquè tenia un càncer, havia agafat aquell regal i havia llegit que l'elefant no estava prou armat. I havien rigut de nou, per segona vegada, quan havien vist que una altra professora, trista, però casada, una professora de qui tothom sabia que havia avortat feia uns mesos després d'haver estat uns quants anys provant de quedar embarassada, havia triat aquell meu elefant i havia llegit allò de la cua.

«Mireu-los, aquests dos», havia dit un que fa classes de malabars i de filosofia i que presumeix sempre dels seus reflexos i de la seva traça. «Tan diferents com volen semblar i tan iguals com són: un no mou prou la cua i l'altre no té prou arma!» I tothom havia rigut perquè havia quedat molt clar que no parlava dels elefants, que no parlava només dels elefants, vull dir, perquè parlava també de nosaltres. I, durant mesos, cada vegada que trobàvem pels passadissos aquell palangana, cada vegada que el trobàvem a la sala de professors i al tros de pati que ens fa de pàrquing, ens havia estat preguntant el mateix a tots dos: «Com va això, nois? Com teniu la cua?»

I, més tard encara, aquella mateixa nit, mentre ballàvem i desitjàvem bon Nadal i bon any nou a totes les professores, també una a una perquè, si te'n deixes

una, segur que s'enfada, un que havia regalat un rellotge que marcava el temps que faltava per acabar el curs va enfilarse damunt d'una taula, va cridar ben fort els nostres noms i va dir: «Necessiteu un nap tendre?»

Era per tot això, perquè no volia que ens tornés a passar tot això, que aquell que es pensava que era dramaturg i poeta m'havia proposat que anéssim junts a comprar el nostre regal de l'amic invisible.

Vam mirar a tots els prestatges. Vam anar a tots els racons de la Juguineria El Joguet. Amunt i avall d'aquella botiga, apartant la gent.

Tot era massa car, però. Només vaig trobar uns títols de dit que valien set euros, unes *Pinturas arcoiris* que en costaven nou i uns gossos de peluix que feien trenta centímetres i que es venien a nou amb noranta-nou.

—Compraré un d'aquests gossos —vaig dir a aquell que es pensava que era dramaturg i poeta.

I ell em va sentir, va mirar el gos i va continuar buscant encara uns minuts fins que es va decidir per una bossa amb accessoris de nina on hi havia un raspall i un parell de potets, i una ampolleta de colònia, i un osset petit, també de peluix, que no tenia cap ull i només mitja boca.

—És una sort que no sigui un gos —va dir, tot brandant l'osset.

Vam anar a la caixa i, mentre ens esperàvem, vaig sentir que deia:

—Aquest any, tu i jo no regalarem la mateixa merda.

Uns minuts després, va arribar el nostre torn.

—Volen que els faci un llaç? —va dir-nos la noia de la caixa.

I aquell que es pensava que era dramaturg i poeta va picar-li l'ullet i li va preguntar:

—A on ens el faries?

No va dir res, és clar. Va abaixar el cap i va limitar-se a enganxar unes etiquetes de color groc daurat a cada paquet on posava: «*Megafelicidades*», i, a sota, en lletra més petita, «Juguineria El Joguet».

I, quan sortíem, aquell musulmà que feia de Santa Claus va apartar-se a un costat i, encara que va veure que marxàvem i que tots dos dúiem un paquet, va tocar la campaneta i va dir: «*Entren, entren*» un altre cop, perquè el pagaven només per això, només perquè digués això, perquè digués que entréssim i perquè compréssim.

Destapa el millor de tu mateix.

no Alella no Catalunya no Cava no Conca de Barberà no Costers del Segre no Empordà no Montsant no Penedès no Pla de Bages no Priorat no Tarragona no Terra Alta

Catalunya
País de grans vins

Generalitat de Catalunya
Institut Català
de la Vinya i el Vi

864907/7194910

Andreu Carranza

Ascó, Ribera d'Ebre (1957). Escriptor i ecologista. Va guanyar el premi Sant Joan amb *Anjub* (2000). La seva última novel·la és *El somriure del tigre*.

L'abric

L'hereu de cal Comanador, una de les cases principals de la vila, amb terres, molins i una flota de llaüts, li agradava que el tracessin de «don». Es passejava orgullós per les drassanes, vora l'Ebre, amb el seu abric de pell amb una vistosa cua de rabosa al coll. Tothom deixava el que tenia entre mans i el saludava: «Bon dia, don Carlos», els calafats amb la brea fumejant, les dones, comerciants, les colles que xerraven s'aturaven de cop, fins i tot els peons amb el sac al coll li havien de fer una petita reverència. Don Carlos, de dretes i cap del sometent local, tenia en gran estima aquell abric, formava part del seu rang social superior, marcava distàncies amb tota aquella colla d'arreglats, uns desgraciats que vivien a les seues costelles, del que li robaven o de les engrunes que queien de la seua taula. De la mateixa manera que els capellans es posaven sotana o els militars l'uniforme, aquell abric era el símbol del seu poder. D'una hora lluny ja el reconeixien... «Que ve don Rabosa», deien els jornalers. Només els mesos de la canícula, molt a pesar seu prescindia d'aquella peça de roba tan estimada.

A don Rabosa no li feia el pes el vell Birla, patró independent, republicà d'esquerres, propietari del llaüt *Carmina*, home entenimentat i molt respectat a la vila. Però el que no podia suportar, el treia de polleguera, era el fill menut de Birla, Peret, un jove de setze anys, alt com un sant pau... «Un descarat, republicà com son pare! Uns morts de gana.» Quan passava pel costat, Peret renegava entre dents, no li deia ni bèstia, l'ignorava i escopia a terra.

—No sé d'on collons t'ha sortit este orgull, fill! Només te portarà problemes. No cal que li facis alifares a don Rabosa. Saludar-lo no costa res i tampoc significa que siguis el seu esclau— li deia son pare.

—Un faciste, pare. Si pogués mos fotria el llaüt. Ja ho sabeu.

El vell patró a més de Peret tenia un altre fill, Varisto, que era el gran. I el que són les coses, la germana del senyor Carles, la Remei, va anunciar que estava prenyada de Varisto. A cal Comanador hi va haver un daltabaix, oncles, tietes, padrines, iaies, tots es van indignar. La família, molt empipada, va acabar escoltant la decisió de mossèn Clenyo, un capellà campetxanot que es feia amb tothom, un bon home, aficionat a fumar fulla de pataquera i a jugar a la botifarra. La xiqueta, amb un bombo de sis mesos, va passar per la sagristia unes setmanes abans que esclatés la Guerra Civil.

Els primers de la llista de sang van ser el vell de cal Comanador, pare de Carles, i el seu germà menut, Pau, un jove barbamec i de la quinta de Peret. Els de la FAI els van arrossegar pels carrers del poble a trompades i els van pelar de mala manera als afores, i van abandonar els seus cossos a la intempèrie. Varisto a última hora va poder salvar el cunyat, don Rabosa, la dona a punt de parir i també mossèn Clenyo. Van refugiar-se en una balma d'una finca erma.

El comitè havia confiscat tots els llaüts i aquella nit, a més del cacic, el capellà i Varisto, també havia desaparegut del l'embarcador el llaüt *Carmina*. Van in-

terrogar Birla i Peret.

—On és don Rabosa? Birla, tu ets dels nostres! Va! Canta! Ton fill Varisto t'ha fotut el llaüt! És un venut! Un faciste, com son cunyat! Sabem que l'ha amagat, i també el capellà. I tu, Peret? Va! Tu tens pebrots! Si vols te donem una pistola i véns amb naltres! Xalaràs! Ja ho veuràs! Ets l'únic del poble que no li feia la reverència! No et podia veure i tu a ell tampoc! Si mos dius on és te regalarem l'abric de don Rabosa!

Ni el vell Birla, ni el seu fill Peret, van dir ni piu. Però d'aquesta feta la seua situació va canviar. Perillava, el vigilaven. El comitè li havia perdut el respecte i deien que a la pròxima llista figurava el seu nom.

* * *

Mesos després, uns dies abans del Nadal de 1937, va començar a ploure. Un fort temporal descarregava càntirs d'aigua. Els carrers anaven a l'ample i baixaven totes les valls. El vell Birla tenia amics al govern de la Generalitat, amb molta precaució havia fet unes gestions. Un inspector de la Generalitat va portar-li en secret el salconduit signat pel conseller de Governació, l'aranès Josep Maria Espanya. Però era molt arriscat sortir del poble i de moment el tenia a casa ben guardat.

A les vuit de la nit, l'Ebre havia sortit de mare. En poc temps va créixer tant que l'aigua va entrar pels carrers més baixos de la vila. Continuava plovent a bots i barrals. Birla, amb el rostre seriós, molt amoïnat, no es bellugava de la finestra. Però el que va espantar el vell va ser un llamp. Amb el resplendor havia vist una ombra allargada, un embalum que lentament pujava carrer amunt. Va tindre un cop de cor. «Redeu! És el *Carmina*. La riada l'ha tombat! Si no ho veig no m'ho crec!»

Quan Varisto va fugir, va travessar el riu amb el llaüt *Carmina*, i la mateixa nit el vell Birla i Peret el van portar al llaquet, un galatxo ocult pel canyar i el bosc de ribera, i allí el van afonar omplint-lo de pedres. Quan passés aquella mala sang de guerra traurien les pedres i tornarien a navegar. Però la puta riada l'havia bolcat, el fort corrent l'havia arrossegat i ara tornava a casa.

—És una temeritat! Si no us maten els de la FAI us matarà el riu!

—Qui mos ha de veure, dona? Si cau un xàfec que no es veu la mà al davant! Au calla, Mundeta! Està tot dit! Puja al pis de dalt—li va dir el vell a la seua dona.

Birla va posar dins d'una ampolla el salconduit, la va tancar i se la va ficar a la faixa. Ell i Peret van baixar a l'entrada. Portaven un poal cadascú i unes sirgues. Els va costar obrir la porta amb aigua a la cintura. Van caminar fins al mig del carrer, sota les denses cortines de pluja. Com van poder, arribats a les parets, el van

empènyer avall, fins arribar a la porxada de les drassanes, vora l'embarcador. Van passar una de les cordes a una de les pilastres deixant la nau a l'aixopluc.

El bram de l'Ebre era eixordador. Feia temor. Ningú no els havia vist. En una hora van acabar de descarregar el llaüt de pedres. Van treballar una altra estona treient aigua dels mallols, fins que el vell va dir:

—Prou, ja està bé. Ja podem navegar...

—Voleu dir, pare?

—Ho hem d'intentar! Ton germà i tota la seua família corren perill. Han de fugir d'aquí. En qualsevol moment els poden descobrir... Ara tenim l'ocasió. És molt arriscat i potser morirem ofegats, però és una oportunitat que hem d'aprofitar... Som-hi, fill!

El vell es va ficar a la popa, aferrat al timó, i es va lligar ben fort amb les sirgues. Peret també es va subjectar als banquetes del mig del llaüt. Son pare li va dir:

—Preparat, noi?

—Sí—va fer Peret, amb veu tremolosa!

—Talla la sirga! Aviem-nos! Sant Antoni mos guardi!

Va ser una temeritat. Peret estava cagat de por. Galls d'aigua entraven dins la nau i colpejaven per totes bandes. El soroll era terrible, però el vell lligat a l'arjau, apuntalat contra la vora, de mica en mica governava la nau, tallant el corrent, servant a batzacades, cap a l'altra riba. Just al mig de l'Ebre, allí on el corrent era més endimoniat, es va veure perdut, va tancar els ulls i amollà el timó.

La popa de la nau, com una fletxa, amb una forta sacsejada, un cruixit de fustes, va encastar-se dins del canyar de l'altra banda de riu.

—Pare! Esteu bé?

—Sí! Hem anat molt avall, però em sembla que no hi ha cap via d'aigua. Collons, hi ha anat d'un pèl d'esclafar-nos contra els aubens!

Passades les dotze de la nit, Peret, xop com un poll, va entrar dins la balma. En aquell moment, al fons, vora la foguera, mossèn Clenyo celebrava la missa del gall; Peret va entrar quan li anava a donar el pa consagrat a don Rabosa, que es va quedar amb la boca oberta, els ulls tancats i la llengua fora. El mossèn va deturar la cerimònia.

—Peret! Què fas aquí?

Varisto, que tenia el seu fillet entre les mans, li va dir:

—Escofa't, que encara agarraràs una galipàndria!

—No podem perdre temps. Tenim el salconduit! Hem de marxar ara mateix, amb el que porteu posat. El pare ens espera amb el *Carmina*. Hi ha riada i hem d'aprofitar el temporal.

—El llaüt?—va fer Varisto.

—Sí! Ja t'ho contaré pel camí.

Es van ficar unes borrasses al damunt i van sortir de la balma. Don Carlos arrossegava un sac i sa germana

«A les vuit de la nit, l'Ebre havia sortit de mare. En poc temps va créixer tant que l'aigua va entrar pels carrers més baixos de la vila. Continuava plovent a bots i barrals. Birla, amb el rostre seriós, molt amoïnat, no es bellugava de la finestra. Però el que va espantar el vell va ser un llamp.»

la Remei li va dir:

—Deixa-ho, Carlos... Que no veus que no el pots! Va, marxem!

L'home, sense dir res, continuava aferrant el sac, la Remei d'una revolada l'hi va agafar; aleshores va contemplar Peret que venia en cos de camisa moll com un poll, va regirar dins del sac i va treure un abric.

—Té, Peret, fica-te'l al damunt! —es va girar enfadada de cara a son germà, que encara va allargar la mà, impotent, intentant recuperar el seu estimat abric.

Aquest detall no va passar desapercebut al mossèn, tampoc a Varisto, que portava son fill de mesos entre els braços. La pluja era prima i persistent, calava la roba, a més es va alçar un cercet que glaçava i començava a escampar. Peret, mentre caminava somreia... «Collons qui m'ho havia de dir, porto l'abric de don Rabosa! Si em veiessin al poble! Quan ho conti no em creuran!»

A meitat de camí van parar a descansar. Mossèn Clenyo tenia els peus nafrats, tremolins per tot el cos, i Peret es va treure l'abric:

—Tingui mossèn, vostè el necessita més que jo...

Va ser una temeritat, és cert, navegar en plena riada i de nit. Era cosa de bojós. Tots anaven lligats als banquetes. La nau trontollava i lliscava com un coet impulsada pel fort corrent. El vell Birla servava sempre prop de la vora, es coneixia el riu pam a pam. A la matinada ja eren lluny.

* * *

Tres anys més tard, pel Nadal del 1940, acabada la guerra, don Carlos era el cap de la Falange local. Ja no portava el seu abric amb el vistós coll de rabosa, allò era el passat que volia oblidar. Ara anava vestit de blau i amb botes de cuir negres i altes. Per ell passaven totes les denúncies, les llistes de rojos que tornaven. El vell Birla havia mort d'una pulmonia, un mes després d'aquella aventura amb el llaüt *Carmina*. La seua dona Mundeta el va seguir unes setmanes més tard. Peret va ser cridat a files amb la lleva del biberó i va participar a la batalla de l'Ebre. Però va desaparèixer. Son germà Varisto el va buscar, li va demanar al cunyat que fes alguna gestió, ell tenia influència. Don Carlos li deia que sí, que faria el que podria, però en realitat mai no va bellugar ni un dit. Cada vegada que li parlava de Peret, ell només veia la cara de son germà Pau, que era de la mateixa edat, assassinat brutalment pels de la FAI.

Al cap de la Falange també li arribaven els noms dels soldats republicans del poble que anaven a les presons franquistes. El seu cunyat Varisto feia de major-dom de cal Comanador, portava la hisenda de la casa, organitzava les terres, molins, jornalers i propietats del sogre, a més de la flota de llaüts.

Uns dies abans de Nadal, a don Carlos li van passar una llista de condemnats a mort. Venia de Pilats, la

«El comitè havia confiscat tots els llaüts i aquella nit, a més del cacic, el capellà i Varisto, també havia desaparegut de l'embarcador el llaüt *Carmina*.»

presó de Tarragona. Al seu despatx la va repassar, va reconèixer alguns noms... «Fills de puta! Rojos!! Assassins! Que morin com les rates, no n'he de salvar cap!» Molts d'aquells hòmens, alguns joves, de la lleva del biberó, ni tan sols militaven als partits d'esqueres i no tenien cap delictes de sang. Al final va veure un nom. Li van passar moltes imatges, va veure son pare i el seu germà Pau, morts a trets i després els seus cadàvers abandonats a l'entrada del poble. Ara ja descansaven eternament al mausoleu familiar, i l'últim divendres de mes deien una missa per aquells màrtirs. Li va tremolar una mica el pols, se va sentir incòmode, per un moment va dubtar. Es va aixecar de la cadira, contemplà la imatge de Franco, el *caudillo*, que tenia al despatx junt amb un santcris... «Un descarat! Un roig! Que mori, que pagui! Mon germà Pau tenia la seua edat... La Remei i Varisto no tenen per què saber-ho, faré desaparèixer la llista. Aquí no ha arribat mai.» Va agafar el paper i el va apropar a les brases de la llar de foc i amb la flama es va encendre un cigar.

El dia 24 de desembre, poques hores abans de la missa del gall, va ressonar una descàrrega a Pilats, la presó de Tarragona. Era la darrera tanda d'afusellaments d'aquell dia. Entre els morts hi havia un noi jove, alt com un santpau. Havia tingut sort, tres bales li van foradar el pit, no com altres que morien rabiant abans no els donaven el tret de gràcia, si el donaven.

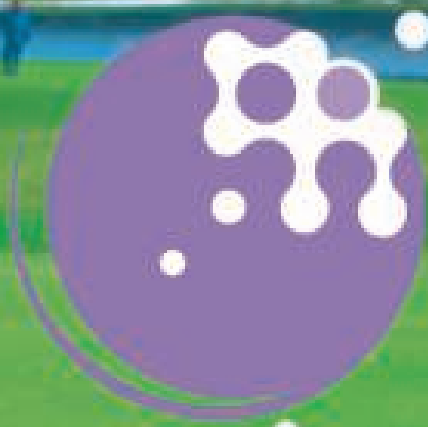
Tota la família de cal Comanador van seure al primer banquet per celebrar la missa del gall, les dones a una banda i els homes a l'altra, davant dels reclinatoris de la casa. L'església estava abarrotada, un murmur sord corria entre la gent. Oficiava mossèn Clenyo, ja molt vell.

Va consagrar l'hòstia i el vi, i tot just al moment de donar la comunió, el capellà va deixar el calze damunt l'altar, va fer un senyal a l'escolanet i va entrar dins la sagristia. Tot-hom es va quedar parat. Al cap d'uns instants va tornar a aparèixer. Alguns es van aguantar el riure. Mossèn Clenyo va sortir amb un estrafolari abric amb una vistosa cua de pell de rabosa al coll; li anava balder, li arrossegava per totes bandes. Tot el poble el va reconèixer... «És l'abric de don Rabosa!! Quina en portarà de cap, el mossèn? Ha perdut l'oremus! Les calamitats de la guerra», el murmur es va escampar entre els banquetes. El capellà va agafar el calze i com sempre, en primer lloc es va dirigir als reclinatoris de davant, on hi havia els homes i dones importants de la població. Don Carlos va sentir un cop de cor... «Maleït capellà, què fot amb el meu vell abric?» El cap de la Falange local, vestit de blau, va tancar els ulls, esperava la comunió amb la boca oberta i la llengua fora, es va quedar uns instants en silenci. Va ser un moment etern. Ningú no entenia el que estava passant.. Don Carlos, atabalat, va obrir els ulls i la seua mirada es va quedar fixa a la del vell capellà. El mutisme de l'església era ge-

neral. No s'escoltava ni una respiració, fins i tot els cànctics de nades es van deturar de cop. Tot seguit el capellà va passar de llarg i li va negar l'hòstia.

Varisto, al seu costat, també va reconèixer l'abric, però no sabia o no volia saber què passava en realitat. Remei, la seua dona, va tindre un sobresalt. Don Rabosa es va alçar dempeus, orgullós, es va ficar la mà a la faixa on tenia la pistola, es va escurar la gola i va sortir del temple enrabiad. Aquell maleït capellà ho pagaria ben car, l'havia afrontat, li passaria comptes; què s'havia cregut, negar-li l'hòstia la nit de la missa del gall, davant de tot el poble; era un insult a l'autoritat, intolerable. Mentre sortia tothom es va posar a cantar nades, primer fluix i després molt fort, les veus retronaven per tot el poble.

En acabar l'ofici, quan el temple ja estava buit, el capellà, encara amb l'abric posat, es va quedar sol a la sagristia, va seure i es va embolicar un cigarret de fulla de pataquera. Aleshores va mirar a terra i va veure unes gotes fosques. Es va palpar. Aleshores va notar que l'abric, per dins, pel folre, estava xop, molt humit. No podia ser, aquell abric l'havia conservat ell durant la seua fugida i després quan va tornar al poble el va fer rentar i planxar, va quedar impecable i el va guardar a l'armari amb les casulles. Avui l'havia tret, se l'havia posat perquè ell sabia coses i es temia el que podia passar. Però aquell abric no havia sortit de la sagristia. Quan es va mirar les mans, però, es va esgarriar. Les tenia tacades de sang. Espantat, sense comprendre encara què passava, va contemplar el pit i amb les llàgrimes als ulls va passar els dits tintats de roig pels tres forats de bala que perforaven l'abric.

imprintsa

Perquè coneixem les dificultats de la nostra feina,
l'ho posem fàcil perquè cada edició sigui un
encert

Imprintsa Rotativa de Premsa Ctra. C-16C, km 3.4, 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES (BARCELONA)
Tel. 93 878 84 03 Fax 93 876 05 81 comercial@imprintsa.com www.imprintsa.com

11826607654

Ponç Puigdevall

Sant Feliu de Guíxols (1963). Fa crítica literària a Presència i al diari *El País*. Ha publicat els llibres de narrativa *Un silenci sec* (premi Andròmina) i *Era un secret*.

L'exigència

Li semblava estar a la vora de la comprensió, sense poder comprendre, com la gent que de vegades es troba al límit mateix del record sense poder a la fi recordar. No sabia amb exactitud per què, però no desconeixia que d'ençà que havien orinat junts després d'esmorzar i havia escoltat l'exigència de Medina, l'oncle d'Onetti havia intuït que el ritual de banyar-se cada any a la badia de sempre acabaria malament. I mentre conduïa en silenci cap a la costa, amb el silenci malhumorat de Medina massa lluny d'ell a pesar de la proximitat física, pensava que res del que havia escoltat mentre menjaven li havia suscitat cap tipus de somriure franc i feliç: no li havia fet riure l'anècdota sobre el descobriment, per part del nebot de Medina, del gust de la mantega, i no havia entès per què havia de celebrar amb riallades que primer llepés el ganivet que havia utilitzat per untar la torrada i després, en lloc de queixalar-la, hagués optat també per llepar-la. I tampoc havia rigut gens quan Medina va tornar a simular que no recordava gens ni mica el nom de la noia ucraïnesa, de viatge de vacances pel desert, amb qui havia estat aprofitant la coneixença dormint-hi durant una setmana sencera. Medina tampoc havia rigut gens quan l'oncle d'Onetti va trencar el pacte que havien mantingut durant els quaranta anys que feia que explicava l'aventura i va gosar posar en dubte la realitat de l'experiència. Res del que havien dit mentre esmorzaven li havia fet gràcia, com si de sobte, i després de tota una vida d'amistat contínuament commemorada, les paraules de Medina haguessin perdut la lluentor i no anessin acompanyades del dring pletòric de l'audàcia i l'enginy; però res no l'havia irritat tant com l'exigència que havia escoltat quan orinaven, quan ja notava alguna mena de certesa –sense comprendre-ho nítidament, perquè sabia que la portendeix a fer que es vegin les coses molt pitjor del que són– que li murmurava el final precipitat d'una situació d'impostura. No era ja que la simple enunciació de l'exigència trencava amb rotunditat el ritme dels costums, ni era només el fet traïdor que una ombra pesada s'hagués instal·lat al fons de la fluïdesa dels actes que es repetien anualment el dia abans de la festa de Nadal: era, senzillament, que potser li havia arribat a la consciència un to que se li havia revelat com a insuportable, un sentit de l'humor que se li havia transformat en insuportable, i un rumb de l'amistat que veia derivar cap a alguna zona encara més insuportable. No li havia agradat el to de l'exigència, però tampoc el satisfia el destinatari del regal que, segons Medina, l'oncle d'Onetti havia de comprar a la farmàcia.

I mentre conduïa cap a la platja, protegit rere les ulleres perquè el sol començava a alçar-se i s'estenia amb força arreu de la plana que travessaven en silenci, l'oncle d'Onetti recordava sense voler recordar les faccions de porquet obsessiu del destinatari del regal que es negava a comprar, recordava quin era el nucli obsessiu de cada una de les paraules que pronunciava, recordava quin era el centre malaltís que guiava cada una de les converses aclaparadores i abassegadores amb què solia interrompre les trobades d'amistat de

«...els ulls de l'oncle d'Onetti van tornar a veure, una vegada més, els colors múltiples i alegres de les cases enfilades amunt i més amunt, conquerint l'espai de les muntanyes, i la força del sol envaint unànimement l'aigua de la badia...» / ALBERT VILAR

Medina i l'oncle d'Onetti: com si pretengués minar la seva relació de dècades, com si volgués que Medina li concedís un temps i una disposició exclusiva, com si volgués, en definitiva, separar-lo dels costums adquirits i endur-se'l cap al seu territori salvatge, el destinatari del regal tan sols era capaç d'elogiar les virtuts que posseïa per enganyar la seva dona amb altres dones, d'enorgullir-se de la potència econòmica de l'empresa que dirigia i que li deixava un marge més que suficient per invertir en pisos per col·locar-hi totes les amants que comprava, de lloar la pell suau i tensa i el cos fràgil

i entusiasta de les noies que pagava per penetrar-les analment. I mentre Medina reia i reia amb admiració fascinada de les experiències detallades que escoltava, mentre reconeixia l'enveja que l'anava corcant i el feia dubtar de l'encert en el tipus de vida que havia dut fins llavors, com si a la vora de la jubilació hagués entrevist que hi ha via altres línies possibles a seguir per entretenir el temps i ofendre la mort, l'oncle d'Onetti no podia deixar de pensar que l'objectiu del destinatari del regal havia estat des del primer moment l'afany de malmenar la seva història d'amistat: només havia de recordar

Pau Ribera

És el pseudònim de Maria Torres (la Pobla Llarga, 1978). Ha publicat els reculls de contes *La vida segons...* i *En primera persona*, premi Castelló de la Ribera 2003.

El naixement de Nostre Senyor

de quina manera l'humiliava amb bromes punyents, amb quina ràbia es recreava en la crítica dels llocs triats per esmorzar i dinar, només havia de comprendre que l'única raó per la qual el destinatari del regal apareixia per sorpresa enmig dels seus encontres era per enfonsar l'edifici de costums i rituals que havien edificat durant tants d'anys. I mentre la platja s'anava acostant a mesura que conduïa amb un silenci progressivament tan rancorós com el que notava que anava transfigurant el rostre tranquil de Medina en un mapa retrets i odis, l'oncle d'Onetti, amb orgull i presumpció, amb menyspreu i suficiència, com si s'hagués endinsat en un espai on ningú podria destorbar-lo i fos l'ocasió més propícia, va voler parlar per dir tot el que creia que pensava en aquell moment. Però no va poder perquè va ser incapaç de trobar cap paraula pertinent que travessés el gel silenciós que s'havia format a poc a poc en el cotxe mentre ascendien i baixaven els cims que els guiaven cap a la platja on s'havien conegut en un estiu molt llunyà de la seva infantesa: recordava el Papà Noel que havien construït amb sorra a la platja, i recordava tots els papàs Noel que havien anat esculpit amb sorra any rere any, indiferents a les mirades d'estupefacció que els altres banyistes els dedicaven quan els veien satisfets i orgullosos com dos nens petits que han aconseguit una proesa carregada de beneficis amb vista a un futur que ja havia deixat d'existir perquè, era veritat, tot acabava malament a pesar de les dosis d'optimisme que es volguessin escampar sense treva sobre el continu del present.

I quan es va enllestir l'últim revolt de la carretera i els ulls de l'oncle d'Onetti van tornar a veure, una vegada més, els colors múltiples i alegres de les cases enfilades amunt i més amunt, conquerint l'espai de les muntanyes, i la força del sol envaint unànimement l'aigua de la badia, va saber que aquell espectacle només pertanyia al passat, que només podia ser una mirada enrere i que no li interessava gens. Però també va saber que no li hauria costat gens entrar en una farmàcia i comprar el pot de vaselina que Medina volia regalar, embolicat amb un llaç vermell, per impressionar el destinatari i riure amb els acudits procaços que acompanyarien l'acte de desembolicarlo. L'oncle d'Onetti va saber amb seguretat i amb comprensió que aquell Nadal seria el nadal més trist i desolador de tots els nadals que havia viscut fins aleshores, miserablement perdut enmig de l'audàcia de reconciliar-se amb el seu present mentre evitava el record i es repetia que la por tendia a fer que les coses es contemplassin com si fossin pitjor del que en realitat eren.

Sem'ha encomanat l'àrdua missió d'entrevistar Rafel, l'Àngel Anunciador. Sempre m'he declarat agnòstica, però em sembla divertit trobar-me amb un àngel i fer-li algunes preguntes...

Apareix a l'hora exacta amb les ales obertes de bat a bat i un tub de neó fosforescent sobre el cap.

P igual a Pau que Pregunta (jo)

R igual a Rafel que Respon (ell)

P: El tema principal de l'entrevista és el naixement de Jesús i la iconografia que l'envolta. Però és cert que va ser el 25 de desembre quan passà tot?

R: «Eixa pregunta em sembla totalment absurda: les dates exactes les van posar molt després per tal d'ajustar-les a les festes que han existit des del principi dels temps. Això és *vox populi*. Que em preguntes això demostra que no tens ni idea de com es sacralitzà el món a partir de l'existència de l'Església, amb majúscules, com a poder polític més important en el món occidental. Jo no tinc res a veure amb eixa gent; jo pertany a la cúria de Déu, no pas de l'Església. Això ho has de tenir clar des del principi.»

P: Perdona per la meua poca traça. Les teues ales i la il·luminació de neó m'estan distraient massa. Tindries l'amabilitat de plegar-les i apagar el llum?

R: «Sí, clar. Perdona'm tu a mi. És el costum. Com a Àngel Anunciador, sempre he de fer un espectacle perquè em facen cas. Què pensaries tu si li haguera dit a Abraham que escapara de Sodoma i Gomorra perquè l'Àngel Exterminador anava a calar-li foc, si jo haguera anat amb xandall? No, dona, no. Cal sempre donar-li espectacle, com diu José Luis Moreno, perquè et prenguen seriosament. Ara ja tots coneixen les llums de neó, però en l'època això funcionava molt bé.»

P: Ara em desvie de les preguntes que tinc preparades, perquè m'has tret un tema interessant: si ara hagueres de fer novament el teu treball (anunciar l'arribada del nou Messies als pastorets), com t'ho muntaries perquè et feren cas?

R: «Uff! La tecnologia ha avançat tant que allà al Paradís no sabem què fer. Supose que, amb el meu poder de teletransportació, portaria cagaorets, pastorets, la dona amb el gerro al cap i tot ésser viu que estiguera per la contornada, a Apache, per exemple, un disabte a la nit, reencarnat jo en Ronaldinho (alat, és clar). Això podria resultar molt efectiu, no creus?»

P: Millor reprenc la història, val? Com vas viure el moment del naixement de Jesús?

R: «Va ser molt bonic, perquè jo no havia vist mai

cap part (recorda que, per desgràcia, els àngels no tenim sexe). Maria s'ho va passar de pena, perquè aleshores no existia l'epidural, i això de parir fa molt de mal. A més, ni teníem cap metge de guàrdia, ni telèfon per trucar al SAMUR, ni res. De tota manera, la vinguda del Messies, un projecte de persona tan fràgil i tan poderós al mateix temps... Això em va fascinar.»

P: Realment Jesús era fill de Déu?

R: «Això no t'ho puc dir. Quan em vaig fer àngel, vaig signar una clàusula de privacitat respecte a certs temes, com és ara la pregunta que m'acabes de fer. Estic obligat per secret professional a no respondre. Ho sent.»

P: Aleshores tampoc no em podràs dir res sobre la controvèrsia de la veritable virginitat de la Verge Maria, no?

R: «Exacte. Hi ha els Misteris, que en diuen. L'engendrament, la Santíssima Trinitat, la Resurrecció, l'Ascensió... Això s'ha volgut mantenir sempre en secret. És normal. És el mateix que si jo els haguera dit que la meua coroneta groga és en realitat un tub de neó. Això no ho podia dir llavors, i si ho haguera dit, tampoc no ho hagueren entès, perquè l'electricitat encara no estava sobre la Terra. Hi ha certs secrets que ja no ho són, i d'eixos en puc parlar tranquil·lament. Però dels altres... Ja et dic: secret professional.»

P: I per què signares? No tens en realitat ganes de contar-ho tot, tots eixos secrets?

R: «No, perquè em diverteix veure com els humans us desgasteu el cervell per donar explicacions lògiques. N'encerteu moltes, però us en queden encara un bon grapat per descobrir. A més, si ho diguera tot, ja no faria falta que seguíeu pensant al respecte. No és eixa la meua missió, la de la Revelació. Jo només em dedique a transmetre els missatges de Déu als humans i prou. Podem dir que simplement sóc un *manat*.»

P: Tornem al dia que Jesús va nàixer. Hi ha una llegenda respecte la mula, la qual, al parir Maria, no va seure a adorar el bebè, sinó que va seguir menjant. És per això que es diu que déu la castigà a no poder tenir fills, i per això les mules no tenen descendència, a més d'excloure-la del Betlem tradicional. És això cert?

R: «Des del meu punt de vista, la mula va fer el que tocava; havia carregat amb Maria prenyada i tot un fum d'alforges des de Natzaret fins a Jerusalem i tornada fins a

Betlem, que feren nit. El pobre animal estava esgotat. Què volies que fera? Recuperar forces per l'endemà, que havia de continuar el viatge cap a casa. És el més lògic. Respecte si va ser Déu qui la castigà... Em sembla una llegenda urbana molt poc seriosa. Ara mateix els coneixements de biologia i genètica poden explicar

«Va ser molt bonic, perquè jo no havia vist mai cap part (recorda que, per desgràcia, els àngels no tenim sexe). Maria s'ho va passar de pena, perquè aleshores no existia l'epidural, i això de parir fa molt de mal. A més, ni teníem cap metge de guàrdia, ni telèfon per trucar al SAMUR, ni res. De tota manera, la vinguda del Messies, un projecte de persona tan fràgil i tan poderós al mateix temps... Això em va fascinar.»

«Supose que, amb el meu poder de teletransportació, portaria cagaorets, pastorets, la dona amb el gerro al cap i tot ésser viu que estiguera per la contornada, a Apache, per exemple, un dissabte a la nit, reencarnat jo en Ronaldinho (alat, és clar)». / LLUÍS CRUSET.

molt millor per què les mules no poden tenir descendència. No creuries també que seria aberrant que un ésser nascut de l'encreuament de dues espècies (ase i cavall; properes, però no compatibles) seguira reproduint-se? És com si un fill d'un goril·la i un humà poguera crear una altra espècie animal, o com vulgues dir-li, mitjançant l'encreuament amb... què? Un altre goril·la? Un altre humà? Quin engendre creus que resultaria? I, és més, tindria possibilitat de sobreviure des del punt de vista fisiològic?»

P: La veritat és que m'ho poses difícil. Tinc un amic que estudia biotecnologia. Potser millor li ho preguntaré a ell...

R: «Sí, ell tindrà més dades. Jo només et puc parlar des de la lògica.»

P: I l'estrella que se suposa que segueixen els tres reis?

R: «Per començar, no eren reis, sinó savis astrònoms. I l'estrella era un cometa semblant al Iacutake que, casualment, va passar per allí eixes dates. Per què es representa l'estrella al Betlem casolà o dalt de l'arbre de Nadal, és una altra història. De fet, és curiós que dues cultures tan llunyanes com són les nòrdiques i les mediterrànies es posen d'acord en allò de l'estrella. Sembla que els fenòmens estel·lars sempre han preocupat la humanitat. I és normal des del punt de vista que han jugat un paper fonamental pel que fa a la construcció de l'Univers amb majúscula. Ajudaven a orientar-se els vaixells, a fer plànols, que Aristòtil ja apuntava que la Terra era rodona... L'astrologia i l'as-

tronomia són, des del meu punt de vista, les ciències més antigues que existeixen, entenen com a ciència allò que empra el mètode científic d'hipòtesi-prova-encert/error, talment s'estudia ara a les escoles.»

P: Els del diari només em deixen 7.000 caràcters per fer l'entrevista, així que passaré directament a l'última pregunta: quin és el sentit de la vida?

R: «Però no has vist encara la pel·li dels Monty Pi-ton?»

Dit açò, l'àngel Rafel trau les ales novament i, amb una llum encegadora, desapareix de la meua vista. M'ha faltat preguntar-li si Déu és home o dona... Llàstima que no ho haja pensat abans...

Albert Villaró

La Seu d'Urgell (1964). Historiador i escriptor. Entre les seves obres de creació cal destacar les novel·les *Obaga* i *L'any dels francs*, premi Nèstor Luján.

Boomerang Bay

És el vi de la casa. N'hi ha de blanc i de negre. El blanc és un Chardonnay barrejat amb alguna varietat exòtica, el Colombard. El negre és un Cabernet amb un cognom que sembla persa: el Shiraz. Al celler del centre n'hi ha més, però. Xilens, més vins australians, sud-africans, sicilians, un insòlit Terra Alta: un Talavera. El Boomerang Bay no és un vi dolent. Si més no, demostra que pot viatjar des dels antípodes sense problemes. A l'hora de sopar —aquí es sopa a les set— algú treu setze euros, compra dues ampelles i les fa córrer entre tots. El temps passa molt a poc a poc. A fora plou. I si no plou, hi ha una boira criminal, i fins i tot pot ser que algun dia nevi. És el clima de l'Ulster el mes de desembre, i no s'hi pot ferres. A la casa hi va viure un cèlebre actor, sir Tyrone Guthrie, besnet d'un actor victorià que es deia Tyrone Power (que, per cert, també era besavi del sogre de l'Al Bano). Avui és una mena de residència per a creadors. De tota mena. Hi ha una compositora americana, la Laura-Elise; un novel·lista australià, l'Ian; un altre novel·lista anglès, l'Adrian (que mata un gos al final de la seva última obra, i per això no la llegiré); l'Ainnín, el David, el Michael, que escriu unes obres de teatre formidables... Per una d'aquelles caramboles de la vida, els amics del Centre d'Art i Natura de Farrera m'hi han enviat a passar unes setmanes. En principi hi he de treballar en una novel·la. Ja ho faig, ho prometo. El dia té moltes hores, i ningú t'empipa més del compte. Si fa bo, agafo una bicicleta que hi ha al porxo d'entrada i me'n vaig fins al poble a comprar el diari. Pel camí només trobo ovelles grasses i porugues i, de tant en tant, un padrí que passeja amb un gos humit i em saluda amb jovialitat. L'enyorança és inevitable. Tanta boira.

Una setmana abans de marxar de casa vaig perdre el telèfon mòbil. Sembla mentida com pots arribar a dependre'n, i tant que te'n foties, quan vas veure els primers. A la botiga van duplicar la targeta i me'n van donar un de nou. Durant quatre o cinc dies vaig estar tornant a refer l'agenda de contactes. El dia abans d'agafar l'avió, el telèfon, nou de trinca, es va espatllar: va quedar mort. A corre-cuita me'n van deixar un altre, un que tenen a la casa com a recanvi. Vaig viatjar

amb quatre adreces i quatre números, els imprescindibles. La resta els he anat arreplegant com he pogut, a distància, però la majoria hauran d'esperar que torni a casa. A estones perdudes —n'hi ha moltes— he anat investigant aquest telèfon en préstec. És com un palimpsest tecnològic. Hi ha rastres molt visibles dels anteriors posseïdors, que no s'han entretingut a esborrar-los. Hom diria que és com una d'aquelles joies que passen de mà en mà i van agafant retalls de la personalitat dels propietaris. En una de les carpetes hi ha fotografies fetes amb l'aparell. Uns nens sota les bústies d'un bloc de pisos, un cantant que podria ser el Ricky Martín (o similar) captat des d'un televisor, uns peus, una noia borrosa i d'aspecte trist, una samarreta negra penjada a la paret, una habitació d'adolescent. Hi ha

al meu costat x poder gaudir am serenitat de les coses vones de la vida. *Que tontos que som. La vida ens u pose facil i nosaltres estem secs i o trenquem*». Estem secs: quina imatge. D'explícitament sexual n'hi ha només un (molt càndid, per altra banda), que no goso transcriure: al cap i a la fi, això hauria de ser un conte de Nadal. Se n'hi pot trobar un d'existencialista: «*Puedes hablar?*». Les condicions per a la comunicació són un tema recurrent: «*mira n stic x parla! stic malament vale? entenme*».

En total hi havia una cinquantena de missatges. Deuen ser de dos, tres o quatre usuaris diferents. Conec algú que apareix a l'agenda de l'aparell, i pensar que els nostres destins s'hagin creuat d'aquesta manera em provoca un cert neguit. Hi ha tantes combinacions possibles.

Si de nit no anem al pub, que és al poble del costat, a les nou o quarts de deu tothom se'n torna a la seva habitació. A casa han encès els llums dels carrers i aquí només es veu un llac negre, negre. Hem begut força a l'hora de sopar. Tres o quatre ampelles del famós Boomerang Bay. És el moment de relaxació, després d'haver estat treballant tot el dia. De vegades em vindria de gust agafar els missatges per continuar-los. Enviar confirmacions, comprovar de qui són els números, demanar si els canelons eren bons o si aquells dubtes existencials ja s'havien resolt, esperar respos-

tes. M'han fet molta companyia. Penso en la fotografia de la noia trista, l'amant feliç que vol continuar sent amant i demana encara més sexe.

Torno a casa el dia vint-i-dos. Com el noi dels anuncis de torrons, igual. No m'haurà tocat la loteria perquè aquest any no n'he comprat, per culpa del calb de l'anunci, que em fa molta por perquè diuen que m'hi assemblo. A l'aeroport, per fer temps, voldré esborrar els missatges. Un a un, per netejar-lo, per tornar-lo buit, impol·lut. Però sé que no ho faré. L'endemà, que serà divendres, aniré a buscar el meu telèfon, que ja haurà estat reparat, i tornaré l'aparell de substitució. No els hauré tocat. Ni tan sols els meus. Hi ha cadenes que no es poden trencar.

«A estones perdudes —n'hi ha moltes— he anat investigant aquest telèfon en préstec. És com un palimpsest tecnològic. Hi ha rastres molt visibles dels anteriors posseïdors, que no s'han entretingut a esborrar-los.»/ LLUÍS SERRAT.

també molts missatges. Alguns no han estat enviats mai, perquè reposen als llimbs dels projectes: «*bones amor! n puc dormir n se xp. sera xp testimo? jaja! ptons.*» I un lacònic «*Mestimes.Am*». Un altre de molt informatiu: «*Estamos haciendo canalones tu q tal?*». Els que han estat enviats tenen el valor afegit de la transmissió, que molt probablement han arribat al seu destí i han estat llegits i potser contestats: «*Hola princesa estas be. Am truques o at truco jo*». Un de molt llarg insinua un conflicte: una separació, patiment pels fills. Un altre és més orgullós: «*Perdona t'equivoques ting varies pretendens fisicament millors que tu res de lletges ni gordes pero no vusco axo bn. Princesa*». Un dels millors diu això: «*Perque no as tornat a pasar si am volies veure encara penses que no val la pena estar*